

Staročeské Velikonoce

*píše
a kreslí
Jan
Hora*

triton

98

J. Hora

Text and illustrations © Jan Hora, 2026
 © Stanislav Juhaňák – TRITON, 2026
 Cover design © Markéta Vydrová, 2026

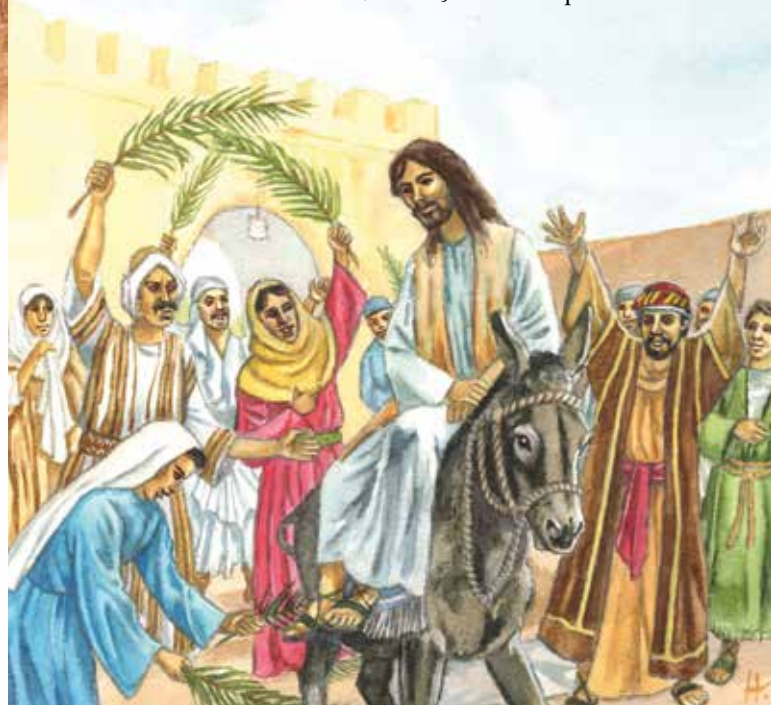
Pro radost dětem vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
 Vykaňská 5, 100 00 Praha 10,
 v Praze roku 2026 jako svou 3029. publikaci.
 Vydání 1.

Korektury Eliška Pospíšilová.
 Sazba Vladimír Vyskočil – KORŠACH.
 Ilustrace Jan Hora.
 Grafický návrh obálky Markéta Vydrová.
 Tisk Tiskárna a vydavatelství 999, s. r. o.
www.tridistri.cz
info@triton-books.cz

ISBN 978-80-7684-469-8

Proč se slaví Velikonoce?

Dnes už mnozí lidé nevědí, že Velikonoce jsou vlastně největším křesťanským svátkem. Jsou připomínkou událostí z počátků našeho letopočtu, kdy byl ukřižován Ježíš Kristus (Kristus je titul, znamená „pomazaný“, není to příjmení). Mohlo to být kolem roku 33. Tehdy přišel Ježíš se svými žáky do Jeruzaléma, aby se zúčastnil velkého židovského svátku pesach. Mnozí lidé ho vítali, ale našli se také takoví, kteří Ježíšovi nepřáli.

Soud s Ježíšem

Ježíš po večeři se svými žáky odešel do Getsemanské zahrady. Tam ho přišli zatknout římsí vojáci. Jeho žák Jidáš ho zradil (Zelený čtvrtek). Vojáci odvedli Ježíše k římskému místodržiteli Pilátovi. Přední Židé si přáli Ježíšovu smrt. Vadilo jim, že ho mnoho lidí následovalo a že o Bohu mluvil jako o svém Otci. Pilát Židům vyhověl (Velký pátek) a nechal Ježíše ukřižovat na vrchu Golgota. Třetí den ale Ježíš vstal z mrtvých (Boží hod velikonoční). Jeho žáci jsou křesťané.

Pašijový týden

Poslední týden před Velikonocemi se nazýval pašijový. Začínal už nedělí, které se říkalo a stále říká Květná. Děvčata se ráno umyla sněhem, tenkrát ještě býval, a chlapci si šli nařezat proutky z jvy, aby z nich upletli pomlázky. Kočičky se světily v kostele, nahrazovaly totiž palmové ratolesti, kterými lidé vítali Ježíše při příjezdu do Jeruzaléma.

Kočky

Chlapci roznášeli posvěcené kočky po vsi a dávali je sedlákům. Dostali za to vařená vejce nebo jablíčka. Kočky měly být v každém stavení. Dávaly se v kuchyni za křížek, který visel nad stolem, další větvičky skončily na půdě za trámem a také v chlévě. Chlapci je předtím nazdobili lýčím, jalovcovými ratolestmi, papírovými fáborky a všechno převázali bílou stuhou.

Škaredá středa

Ve středu se nesměl nikdo mračit, aby mu to nezůstalo po celý rok. Toho dne se prý mračil Jidáš na Krista a brzy nato ho zradil. Středě se také říkalo Sazometná, protože se vymetávaly z komína saze.

V celém domě se uklízelo novým koštětem, aby všechno špatné, co bylo uvnitř, zmizelo.

Zelený čtvrtek

Tradice Zeleného čtvrtka jsou známé už od 12. století. Lidé se modlili hned ráno pod širým nebem. K snídani mívali děti i dospělí jidášky – zaplétané pečivo s medem. Odmlyčely se kostelní zvony a ozvaly se znovu až v sobotu večer. Do té doby je nahrazovali chlapci se svými řehtačkami. Vedl je obvyčejně starší mládenec. Lidové řehtačky jsou známé už od začátku 16. století. Ve čtvrtek se konával obřad, při kterém se omývaly nohy starcům, jako to udělal Ježíš svým žákům při večeři na Zelený čtvrtek.

Velký pátek

Brzy ráno se chodili dospělí i děti umývat do potoka. Věřilo se, že je to voda léčivá a ochrání každého během roku před nemocemi. Pátek byl velmi tichý. Lidé moc nemluvili, vzpomínali, že toho dne byl ukřižován Ježíš. Během 17. a 18. století se hrály pašijové hry, někde vydržel tento zvyk až do dnešní doby. Šlo o divadelní představení, která předváděla poslední události z Kristova života. Místo herců je hráli vesničtí učitelé a větší žáci v dobových kostýmech.

